एकाइ २ · विकासका पूर्वाधार

कार्यपत्र

पूर्णाङ्क ३०

नाम _____ कक्षा _____ रोल नं. _____ मिति _____ प्राप्ताङ्क _____ / ३०

१ मुख्य शब्द [३]

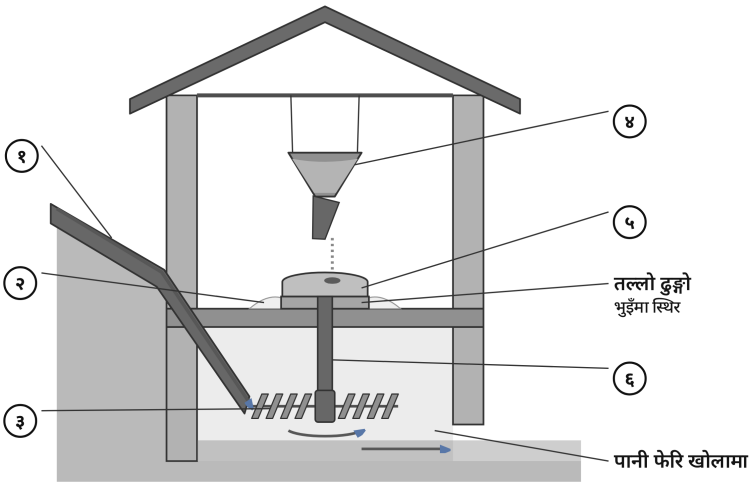
कोठामा दिइएका उपयुक्त शब्द छानी खाली ठाउँ भर्नुहोस्। कोठाका दुईओटा शब्द प्रयोग हुँदैनन्। प्रत्येक खाली ठाउँको ०.५ अङ्क छ।

जनसहभागिता **दिगो विकास** **बौद्धिक पलायन** **भूपरिवेष्टित** **योजना तर्जुमा** **विकास** **सुशासन** **स्वरोजगार**

अहिलेको अवस्थालाई योजना बनाएर वा सचेत रूपमा राम्रो बनाउने परिवर्तनलाई _____ भनिन्छ। आजको आवश्यकता पूरा गर्दा भावी पुस्ताले आफ्ना आवश्यकता पूरा गर्ने क्षमता नघट्ने विकासलाई _____ भनिन्छ। विकासका काममा स्थानीय जनताले योजना छान्नेदेखि निर्माण र रेखदेखसम्म अर्थपूर्ण भाग लिनुलाई _____ भनिन्छ। पढेलेखेका र सिपालु मानिस देशमा काम नपाएर विदेशिनुलाई _____ भनिन्छ। चारैतिर जमिनले घेरिएको र समुद्रसँग नजोडिएको देशलाई _____ देश भनिन्छ। उपलब्ध स्रोतसाधनको उचित परिचालन गरी निश्चित समयभित्र तय गरिएको उद्देश्य पूरा गर्न गरिने तयारीलाई _____ भनिन्छ।

२ चित्रको नामाङ्कन [३]

चित्रमा पानीघट्टलाई काटेर भित्रबाट देखाइएको छ। १ देखि ६ सम्मका अङ्कले जनाएका भागको नाम लेख्नुहोस्। यी नाम प्रयोग गर्नुहोस्: मदानी, सोली, पिठो, डुँड, माथिल्लो ढुङ्गो, पङ्खा भएको पाङ्ग्रो। प्रत्येकको ०.५ अङ्क छ।

१. _____ २. _____

३. _____ ४. _____

५. _____ ६. _____

३ ठिक कि बेठिक? [२]

वाक्य ठिक भए ✓ र बेठिक भए ✗ चिह्न लगाउनुहोस्। प्रत्येकको ०.५ अङ्क छ।

i. चन्द्रशमशेरको पालामा वि.सं. १९६८ मा बनेको फर्पिङ जलविद्युत् केन्द्र नेपालको पहिलो जलविद्युत् आयोजना हो। ☐

ii. नेपालमा हुलाक सेवा वि.सं. २००७ मा सुरु भएको थियो। ☐

iii. सिप र दक्षताका आधारमा जनशक्तिलाई दक्ष र अदक्ष गरी दुई वर्गमा बाँडिन्छ। ☐

iv. गाउँपालिका र नगरपालिका जस्ता स्थानीय तह स्थानीय विकास प्रस्ताव तर्जुमा गर्ने आधिकारिक निकाय हुन्। ☐

४ अति छोटो उत्तर [८]

तलका प्रश्नको अति छोटो उत्तर लेख्नुहोस्।

क. विश्व स्वास्थ्य दिवस हरेक वर्ष कुन दिन मनाइन्छ? [१]

ख. वि.सं. २०७८ को जनगणनाअनुसार पाँच वर्ष र माथिका नेपालीको साक्षरता दर कति छ? [१]

ग. नेपालमा पहिलो यात्रुवाहक केबलकार कहाँ सुरु भयो? [१]

घ. विकासका पाँच 'एम' मध्ये 'म्यानपावर' ले कुन साधनलाई जनाउँछ? [१]

ङ. कुन पूर्वाधारलाई "पूर्वाधारको पनि पूर्वाधार" भनिन्छ? [१]

च. गाउँमा विद्यालयका नयाँ कोठा थपिए। यो विकासको परिमाणात्मक वृद्धि हो कि गुणात्मक परिवर्तन? [१]

छ. गाउँका केही युवाले बैङ्कबाट ऋण लिएर जोखिम उठाउँदै च्याउ खेती सुरु गरे र अरू चार जनालाई पनि काम दिए। यसमा विकासको कुन पूर्वसर्त देखिन्छ? [१]

Science Playground, कादुन्जे, भक्तपुर
https://science-playground.com/learn/grade-9-social/development-infrastructure

ज. एक किसान आमाले मोबाइलमा बजारभाउ हेरेर तरकारी बेच्ने दिन तय गर्नुभयो। यसमा विकासको कुन पूर्वाधारले सघायो? **[१]**

५ छोटो उत्तर **[८]**

तलका प्रश्नको छोटो उत्तर लेख्नुहोस्।

क. विकासमा जनसहभागिताको कुनै दुई महत्त्व लेख्नुहोस्। **[२]**

ख. नेपाल जलस्रोतमा धनी भए पनि धेरै ठाउँमा शुद्ध पिउने पानीको अभाव हुनुका कुनै दुई कारण लेख्नुहोस्। **[२]**

ग. हामीले आफ्ना स्थानीय ज्ञान, सिप र प्रविधिलाई किन संरक्षण गर्नुपर्छ? कुनै दुई कारण लेख्नुहोस्। **[२]**

घ. सुरुमा धामीझाँक्रीबाट उपचार गराउने र अन्तिम समयमा अस्पताल पुऱ्याउँदा बिरामीको मृत्यु भए डाक्टरलाई दोष दिने व्यक्तिलाई तपाईं कसरी सम्झाउनुहुन्छ? कुनै दुई बुँदा लेख्नुहोस्। **[२]**

Science Playground, कादुन्जे, भक्तपुर
https://science-playground.com/learn/grade-9-social/development-infrastructure

६ लामो उत्तर [४]

तलको प्रश्नको लामो उत्तर लेख्नुहोस्।

स्थानीय स्तरमा विकास योजना प्रस्ताव तर्जुमाका चरण उल्लेख गर्नुहोस्।

७ सोच्नुहोस् [२]

सोचेर उत्तर लेख्नुहोस्।

एक जना साथी भन्छन्, “अब डिजेल मिल आइसकेपछि पानीघट्ट जोगाउनु भनेको विकासलाई पछाडि धकेल्नु हो।” तपाईं यस भनाइमा सहमत हुनुहुन्छ कि हुनुहुन्न? दुई तर्क दिनुहोस्।

८ क्रियाकलाप: हाम्रो समुदायका पूर्वाधार (अङ्क नदिइने)

आफ्नो समुदायमा भएका विकासका पूर्वाधारको अवस्था, समस्या र सुधारका उपाय खोजी गरी तालिका पूरा गर्नुहोस्।

पूर्वाधार	अहिलेको अवस्था	मुख्य समस्या	सुधारको उपाय
शिक्षा			
स्वास्थ्य			
सञ्चार तथा सूचना प्रविधि			
विद्युत्			
खानेपानी			
यातायात			